

Practica de Energie & Resurse Naturale a firmei Bondoc & Asociații a avut o activitate dinamica și diversă în 2020. Despre nevoile clienților, cele mai importante mandate și previziuni pentru anul viitor, într-o discuție cu partenerii Monica Iancu și Cosmin Stavaru

Avocații Bondoc & Asociații au avut anul acesta o activitate intensă în practica de Energie și Resurse Naturale. Mandatele pe care le-au gestionat au fost diverse, venind de la clienți care sunt implicați în toate sectoarele din această industrie. În perioada următoare, lucrurile vor urma acest trend, iar Bondoc & Asociații intenționează să continue să consolideze portofoliul de clienți. „Avem o practică solidă, care acoperă o gamă largă și variată de clienți, inclusiv dezvoltatori, investitori, companii de utilități, furnizori etc. (și, prin urmare, de problematici). Cei mai mulți sunt clienți cu care am dezvoltat relații profesionale pe termen lung, așa încât nu numai proiectele de anvergură, investițiile cu durate mari de realizare au marcat activitatea noastră, dar și proiectele legate de activitatea curentă a clienților. Astfel, practica noastră a continuat să crească (întrucât nu a suferit de dependența de domeniul energiei regenerabile marcat de încetinire acută în ultimii ani), iar anul 2020 a fost unul cu proiecte importante și foarte interesante. Așadar, am avut anul acesta (și anticipăm o dezvoltare și în 2021) o activitate dinamică și diversă, prin care consolidăm și extindem portofoliul de clienți, trendul de creștere al practicii fiind evident și urmând să se pastreze, conform estimărilor noastre, în următorii ani”, punctează Monica Iancu, Partener Bondoc & Asociații.

Zona de *Energie și Resurse Naturale* le-a oferit avocaților implicați în această arie de practică un an plin, cu multe provocări profesionale.

Astfel, în 2020, echipa **Bondoc & Asociații** a fost implicată în proiecte noi, dar a continuat și proiecte începute anterior. Un exemplu în acest sens îl constituie mandatul în care avocații firmei au oferit asistență într-un proiect de anvergură privind exploatarea resurselor naturale din perimetrul off-shore al Marii Negre. De asemenea, se remarcă mandatul care vizează asistența acordată unor companii miniere în legătură cu proiectul de exploatare a unor metale. Un alt exemplu este reprezentat de dosarul în care echipa a oferit suport de specialitate în legătură cu construcția și operarea unei capacități de producere de energie electrică și termică în cogenerare pentru alimentarea unei fabrici de etanol.

Tot anul acesta, s-a făcut remarcată reluarea efervescenței proiectelor de energie regenerabilă. Revenirea în linia întâi a acestui sector se va manifesta și în perioada care va urma, potențată de țintele ambițioase ale *Green Deal* la nivel de UE și de țintele specifice care vor fi asumate de România în domeniu prin PNIESC. Prin urmare, **Bondoc & Asociații** se așteaptă la noi proiecte care vor pune în valoare experiența consistentă în acest domeniu a echipei de avocați.

În plus, clienții aflați în portofoliul **Bondoc & Asociații** au venit către avocați cu solicitări diverse, care acoperă de la operațiuni de tip M&A / transfer de business/ active, la finanțări, aspecte de concurență, proceduri

administrative de obținere a licențelor, aspecte de reglementare ținând de funcționarea piețelor, inclusiv investigații ale autorității de reglementare, aspecte contractuale și dispute, insolvențe, restructurari.

„Solicitarile de asistență au privit atât proiecte de investiții, cât și activitatea curentă a clienților noștri în domeniul energiei. Cei mai mulți clienți solicita serviciile noastre pentru mai multe zone / practici și ca atare, în contextul pandemiei, am avut numeroase solicitări de asistență legate de adaptarea la noul context (protecția datelor, aspecte de dreptul muncii, digitalizare, ajutor de stat). Fără a se putea spune că sectorul energetic nu a fost / nu este afectat de pandemie, acesta este totuși unul dintre sectoarele mai rezistente la dificultățile vremurilor actuale. Ca atare, în general, volumul de muncă în domeniul reglementărilor energetice nu a fost afectat, cu excepția unor proiecte de achiziție / transfer al căror ritm a fost temporizat pentru o vreme, cursul obișnuit fiind reluat în a doua parte a anului. Am observat însă, în compensare, o concentrare mai mare pe zona de reglementare. De altfel, ritmul modificărilor legislative în domeniul energiei a fost unul accelerat în cursul acestui an, care a debutat cu intrarea în vigoare a unor prevederi legislative europene foarte importante precum și cu legislație secundară nou emisă de autoritatea de reglementare. În continuare, au fost aduse modificări majore *Legii energiei electrice și gazelor naturale nr. 123/2012*. Am fost activ implicați alături de / pentru clienții noștri în analiza impactului acestor modificări, fie ca vorbim, cu titlu de exemplu, despre modificări care au afectat activitatea de distribuție de energie electrică, noi roluri în domeniul energiei electrice sau implementarea ”gas release program” în vederea sporirii lichidității piețelor bursiere de gaze naturale”, detaliaza **Cosmin Stavaru**, *Partener Bondoc & Asociații*.

[Descopera oportunitățile de recrutare de pe LegiTeam! GRATUIT.](#)

Nevoile clienților sunt diverse

Jucătorii din această industrie și-au continuat activitatea, în pofida dificultăților generale care au afectat economia. În acest context, avocații au constatat că a existat un interes sporit pentru avansarea unor proiecte vizând digitalizarea serviciilor energetice. Prin urmare, experții **Bondoc & Asociații** au asistat clienți în proiecte complexe, precum lansarea unor aplicații digitale vizând servicii în domeniul energiei electrice și gazelor naturale sau bazate pe ecosisteme de popularizare a energiei regenerabile și principiilor de sustenabilitate energetică și de mediu.

„Astfel, zona de furnizare de energie electrică și gaze naturale a rămas o constantă a activității noastre și în acest an. Unele proiecte privind exploatarea gazelor naturale în Marea Neagră au reluat ritmul ca urmare a reechilibrării unor prevederi legislative modificate masiv la sfârșitul anului 2018. Ne-am bucurat să fim parte din proiecte de asemenea anvergură. Zona de reglementare va rămâne o prioritate, cu atât mai mult cu cât, prin modificările aduse recent legislației energiei electrice și gazelor naturale, au fost sporite amenzi pentru unele dintre încălcările

cadrlui de reglementare, prin raportare la cifra de afaceri anuala, inclusiv cele privind transparența piețelor centralizate. Sectorul regenerabilelor a cunoscut un reviriment (aflat încă în stadiu incipient). În acest sens în care am fost implicați fie în reluarea dezvoltării unor proiecte înghețate la momentul declinului schemei de sprijin (inclusiv în legatura cu reluarea proceselor de achiziție de terenuri, aspecte de reglementare privind conectarea la rețea, obținerea autorizațiilor de construire și înființare), fie în procese de transfer al participațiilor în parcuri operaționale pentru care interesul a redevenit activ. De asemenea, asistam de câțiva ani clienți implicați în proiecte de explorare a unor resurse minerale (metale) pentru care interesul a ramas neafectat”, precizeaza **Monica Iancu**.

La rândul sau, **Cosmin Stavaru** amintește faptul ca portofoliul **Bondoc & Asociații** include și proiecte care vizeaza exploatarea de metale prețioase sau alte minereuri. „Provocarile majore sunt în general legate de realizarea unui proces de autorizare riguros și rezonabil de rapid având în vedere problemele ridicate de legislația deseori neclara sau necorelata, respectiv de lipsa unor reglementari particulare, adaptate pentru asemenea proiecte, mai ales în domeniul mediului și urbanismului. De asemenea, provocarile țin de securizarea tuturor drepturilor necesare asupra terenurilor din perimetrul de explorare/ exploatare, având în vedere magnitudinea proiectelor și problemele istorice de titlu”, mai spune avocatul.

În plus, firma asista în mod curent clienți cu privire la aspecte legate de certificatele verzi și certificate de emisii. În aceste spețe, echipa de avocați a consiliat atât investitori, cât și finanțatori, cu privire la aspecte legate de cadrul legal aplicabil privind tranzacționarea certificatelor, dar și cu privire la tranzacții concrete.

„Asistam regulat într-un numar important de tranzacții în domeniul energiei (fie electricitate, fie gaze naturale), precum și în finanțarea unor proiecte, inclusiv una dintre cele mai mari finanțari în domeniul energiei vizând exploatarea resurselor de gaze din Marea Neagra. În ceea ce privește tranzacțiile de tip M&A, ne bucuram de asemenea de diversitate asistând fie partea vânzatoare, fie partea cumparatoare, atât în exit-uri, cât și în achiziții de portofoliu, atât în procese competitive, cât și în procese derulate în exclusivitate. Ne bucuram sa numaram printre clienți companii care își dezvoltă și integreaza portofoliile și care cred în potențialul energetic, dar și economic al României”, adauga **Cosmin Stavaru**.

În multe dosare, firma de avocatura colaboreaza cu companii din strainatate. De altfel, **Bondoc & Asociații** beneficiaza de o cooperare cu o firma de avocatura internaționala cu acoperire pe mai multe continente.

Problemele de actualitate din domeniul energetic

Referindu-se la problemele de actualitate din sector, cei doi avocați ai firmei **Bondoc & Asociații** indica lipsa unui cadru legislativ stimulativ pentru sectorul regenerabilelor, care sa duca la atingerea țintelor (care vor fi) asumate de România, lipsa de investiții în sectorul energiei convenționale pentru a înnoi capacitatea de producție învechita, schimbarile dese de politica legislativa (printre ultimele situații de acest fel fiind modificarea din vara a legii energiei prin care distribuitorii au fost obligați sa realizeze și sa (pre)finanțeze lucrari de racordare fara a trece testul eficienței economice), lipsa unei strategii clare calate pe energia regenerabila în tandem cu strategia de tranziție catre energia verde formulata la nivel UE.

„Energia și tranziția verde sunt obiective de investiții incluse în planul național de redresare și reziliența (PNRR) și ne așteptam sa apara investiții finanțate prin aceste fonduri”, precizeaza **Cosmin Stavaru**.

Previziuni pentru 2021

Pentru anul 2021, **Bondoc & Asociații** anticipeaza o creștere a cerințelor și investițiilor în digitalizarea rețelelor și în genera

și în tranziția verde. De asemenea, extinderea rețelor de distribuție de gaze naturale este încurajată de recente modificări la și gazelor naturale.

„Credem ca domeniul energiei regenerabile (în special solara) va cunoaște o dezvoltare anul viitor, acum pregătindu-se (re)la numeroase proiecte. De asemenea, zona de conformare la reglementările din sector va continua să fie solicitantă cu atât mai mult în acest sector impactul este mai mare și uneori mai imprevizibil decât în alte industrii mai puțin reglementate. În ansamblu, creșterea de energie continuă să manifeste potențial, deși politicile publice nu sunt pe deplin corelate și orientate spre susținerea intențiilor investiții. Au existat de asemenea semnale pentru repornirea unor proiecte publice importante, strategice pentru România, dar în acest moment nu s-au concretizat și rămâne de văzut dacă se vor materializa în viitorul apropiat”, nuanțează **Monica Iancu**.

Proiecte importante în 2020

Având în vedere multitudinea de proiecte din acest an, avocaților **Bondoc & Asociații** le-a fost greu să nominalizeze doar câteva dintre acestea, fiind la fel de dificilă realizarea unui top al celor mai importante mandate.

Cu toate acestea, spun ei, există câteva mandate care se evidențiază din cauza problematicilor complexe pe care le-au implicat.

În această categorie intra, de exemplu, asistența acordată într-un proiect de anvergură referitor la exploatarea resurselor naturale din perimetrul off-shore al Mării Negre sau asistența acordată în transferul participațiilor într-un parc eolian cu o capacitate instalată de peste 100 MW.

Pe aceeași linie se menține și asistența acordată în legătură cu construcția și operarea unei capacități de producere a energiei electrice și termice în cogenerare pentru alimentarea unei fabrici de etanol, asistența acordată unor companii miniere în legătură cu proiectul de exploatare a unor metale și asistența în legătură cu intenția de preluare a unui furnizor de electricitate și gaze naturale.

„De asemenea, am fost implicați în proiecte legate de procedurile de conformare a practicilor clienților cu reglementările în vigoare dintre care enumerăm asistența în legătură cu criteriile de transparență în funcționarea piețelor de energie electrică și gaze naturale, reglementate la nivel european”, atrage atenția **Monica Iancu**.

De altfel, firma de avocatură o bază de clienți variată acoperind atât zona energiei electrice și a gazelor naturale, cât și zona resurselor minerale. „Asistăm clienți activi în zona de distribuție, dar și de furnizare de energie electrică sau gaze naturale, companii de utilități, dezvoltatori de proiecte, furnizori de servicii pentru piața de energie electrică și gaze naturale. Suntem de asemenea abordați regulat de fonduri de investiții pentru asistența în legătură cu intențiile de investiții în domeniu”, subliniază **Cosmin Stavaru**.

Departamentul de *Energie și Resurse Naturale* include șapte avocați care se dedica exclusiv acestei practici. Sub coordonarea partenerilor **Monica Iancu** și **Cosmin Stavaru**, s-a construit o echipă din care fac parte profesioniști cu grade diferite de senioritate, o echipă care permite firmei **Bondoc & Asociații** să abordeze orice proiect relevant pentru piața energiei din România.

